

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОТ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 69. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 25-го березня, 1937.

VOL. XLV. No. 69. Jersey City, N. J., Thursday, March 25, 1937. THREE CENTS

УРЯДОВІ ЗАХОДИ ПОЛАГОДИТИ АВТОМОБІЛЬНИЙ СТРАЙК

ДТРОЙТ (Мішіген). — Губернатор Мерфі закликав на конференцію Волтера П. Крайсера, автомобільного фабриканта, та Джана Л. Луїса, представника Комітету для Промислової Організації, щоб обговорити страйк автомобільних робітників. Рівночасно Мерфі заявив, що на випадок, як сидячий страйк не покінчиться, він викине силою сидячих робітників з автомобільних фабрик підприємства Крайсера.

Масове віче, влаштоване в справі страйку автомобільними робітниками, стягнуло на Кедилек Сквер коло 60,000 осіб. Бесідники, якими були проводники робітничих юній, гострими словами нападали на підприємців і публичних урядників за ворожнечу до робітників. Бесідники закликали робітників порухатися з урядниками, котрі не хочуть вволити волі страйкуючих автомобільних робітників, при виборах.

ЗАХОДИ ЗАБОРОНИТИ СИДЯЧІ СТРАЙКИ ЗАКОНОМ.

ОЛБАНІ (Нью Йорк). — Асемблея Джеймс Вудворт, републиканець з Лівінгстону, вніс у стейт-овій легіслятурі два законопроекти про робітничі справи, з котрих один зобов'язує робітничі юнії предклатати урядові фінансові звіти з своїх видатків, а другий забороняє сидячі страйки.

На переслуханнях у справі цих проектів деякі громадські організації виступали за ухвалення цих законів на тій основі, бо мовляв, вони допоможуть урядові боротися проти рекетирств у юніях, а зате представники робітничих юній виступали проти проектів. Джордж Міні, президент Федерації Праці стейту Нью Йорк, виступив з заявою, що ці закони звернені проти робітничих організацій та зміряють до того, щоб позбавити робітника права покинути роботу, коли йому хочеться. Гаролд Заковер, представник юнії столярів, заявив, що ці законопроекти це перші кроки до заведення в Америці фашизму.

СЕКРЕТАР ТОРГОВЛІ ПРОТИ СИДЯЧИХ СТРАЙКІВ.

ФОРТ МАЙЕРС (Флорида). — Ропер, секретар торгівлі в кабінеті президента Рузвельта, виступив тут на бенкеті, влаштованому з приводу відкриття каналу, що веде з Атлантики до Мексиканського заливу, з промовою, в котрій звертався проти сидячих страйків як проти беззаконного захоплення приватної власності.

БОРОТБЯ ПРОТИ ДИТЯЧОЇ ПРАЦІ.

АНАПОЛІС (Меріленд). — Ньюйорський посади Ля Гвардія заявив тут як свідок на переслуханнях комітету палати послів для федеральних відносин, що кампанія проти потвердження поправки до конституції в справі дитячої праці походить від тих, що визискують робітників і дітей.

Нинішній палата стейт-ової легіслятури Месечусетса відкинула пропозицію про поправку до американської конституції про дитячу працю.

У Нью Йорку почався серед організацій Демократичної Партії рух за повалення тих членів стейт-ової легіслятури, що голосували за дитячу працю.

НІМЕЧЧИНА ВІДКЛИКУЄ З АМЕРИКИ СВОГО ПРЕДСТАВНИКА.

ВАШИНГТОН. — Департамент стейти дістав від німецького уряду просьбу потвердити встановлення нового амбасадора Німеччини до Злучених Держав.

З цього виходить, що дотеперішній амбасадор д-р Ганс Лютер, відкликаний. Новим амбасадором є Ганс Гайнріх Дікгоф.

Кажуть, що Лютера відкликано, бо він не в співі полагати на урядові між Злученими Державами й Німеччиною. Крім цього він не є членом нацистичної партії.

ПОСТУП ПРАЦІ КОЛО СВІТОВОЇ ВИСТАВИ.

ВАШИНГТОН. — Члени комітету палати послів конгресу для заграничних справ висказувалися прихильно про просьбу комітету для світової вистави в Нью Йорку в 1939 році, щоб федеральний уряд призначив на цю виставу п'ять мільйонів доларів. Резолюція в цій справі вже вніс конгресмен Меріт з Нью Йорку. Комітет згодився голосувати над нею в наступний вівторок.

З цієї суми 5 мільйонів доларів 3 мільйони доларів має бути призначені на приготування й удержання федеральних вистав та на виставлення федерального будинку, а 2 мільйони доларів на виставлення будинків, потрібних для розвинення торговельних відносин між Злученими Державами й іншими країнами.

За старанням виставового комітету вже внесені законопроекти про призначення грошей на цю виставу в 27 легіслятурах.

ЗАТОНУВ КОРАБЕЛЬ.

НЬО ЙОРК. — Норвезький корабель „Берклі“ розіслав депешу: „Просимо допомоги. Набираємо води. Не знаємо свого положення від десятих днів“. Кілька кораблів діставши цю депешу, заявили свою готовість ратувати „Берклі“. Догадувалися, що корабель певно оплав на „цвинтаріще кораблів на Північній Атлантиці“, що лежить яких 500 миль на схід від маякового корабля „Нентокет“, а коло 400 миль на південь від острова Сейбел. По 21 годинах пошукування кораблям удалося знайти „Берклі“. Кораблі американської берегової служби підплили до „Берклі“, не дізнавшись на те, що він скоро потапає і на морю була страшна буря, і забрав на свій поклад усіх 16 людей залоги. Зараз потім „Берклі“ пропав під водою.

СТРАЙК У ЛІЧНИЦІ ДЛЯ БОЖЕВІЛЬНИХ.

У Коханівці під Лодзею вибух страйк працівників лічниць для божевільних. Персонал уже четвертий раз проголосив голодівку. Дирекція, прийнявши нових працівників, у числі 60 осіб. Та божевільні прилучилися до страйку і заперестали проти нових олікувань, демілюючи обстановку лічниць, вибиваючи шибки в вікнах і т. д.

ТОРГОВЛЯ ЦЕМЕНТОМ.

Українська кооперація береться поволі до торгівлі цементам. Є це артикул, який розходиться на українських землях під Польщею в поважних кількостях. В самих трьох галицьких воєводствах продано в 1936 р. 60,000 тон цементу. На жаль майже вся ця торгівля відбувалася поза коопераційною організацією. Лише деякі Союзи кооперативів вели у себе продаж цементу і так Кооп. Союз у Стрийі продав у 1935 році 195 тон цементу, а в 1936 вже 485 тон, рогатинський Союз зі своїми філіями в 1935 р. 135 тон, а в 1936 вже 285 тон, жовківський Союз 75 тон, а в 1936 вже 185 тон і т. д.

Все це дуже малі кількості у відношенні до запотребування. Центральною думкою напівствильної акції в тому напрямі і сподіється збути в цьому році яких 20 проц. усього запотребування.

КЛОПОТИ З НЕБІЖЧИКОМ.

У Варшаві вмер перед кількома днями американський громадянин Люїс Шпілман. Похороном занимався власник похоронного заведення „Вічність“ Шпікертон. Та вирінувши зовсім несподівані перешкоди, бо життєва громада відмовила місця на окупіції тому, що, мовляв, небіжчик не був жидом. Трупа повезли на інше околице (на Празі), але й там не було місця для небіжчика, хоч американський консул виставив посвідку, що небіжчик був справді жидом. Шпійно була наказана поховати трупа. Одне в останній хвилині наспіла телеграма з Америки від сина, які доручили похоронному заведенню забальсамувати небіжчика і відставити його до Америки.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР ГОСТИТЬ ЧЕРВОНИХ МАРШАЛІВ.

МОСКВА. — Американський амбасадор в Москві, Дейвис, гостив у себе трьох червоних маршалів: Ворошилова, Тухачевського і Буденного. Дейвис говорив компліменти на адресу червоної армії, а Ворошилов говорив, що червона армія хоч дуже сильна, але хоче мира.

НЕЗВИЧАЙНИЙ НОВОБРАНЕЦЬ.

Італійські часописи повідомляють про незвичайний випадок, що стався в одному шпиталі: 30-літній Леунта Бучіні, піддавшись якійсь хірургічній операції, перемінявся у мужчину. Тепер військова влада переслала їй пошлік ставивши до одного полку як новобранець.

ВТІКАЮТЬ З БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПЕКЛА.

Крізь Дністер утікло із Советів до Румунії кількох солдатських дітей і заявив, що не могли витримати в большевицьких школах. Утікла теж 70-літня старушка, що переїхала крізь границю з хрестом у руках. І справді тільки чудом утікла перед погоней большевицької граничної сторожі.

БЕРНАРД ШОВ У ФІЛЬМІ.

Недавно відбувся виступ Бернарда Шова перед об'єктивом. Шов мав виступати в фільмі „Королівський наряд“, що її тепер саме накручують в одному англійському кіно-виробництві. Славний письменник саме написав собі ролю і вивчив її. Та коли вступив на естраду, забув язика в роті й тільки промови:

— А, до чорта, я все забув! Режисери мусіли витягти ту сцену з фільмової стріжки, бо вона не була „в програмі“. Фільмовий виступ Шова перешли до Голівуду, до музичного „фільмового кур'єра“.

БЕЗДИМНЕ ВУГІЛЛЯ.

Виробляють його покищо в Англії в чотирьох фабриках. Останню і найбільшу з них побудовано недавно за пів року коло Честерфілду. Займається тим товариство карбонізації при низьких температурах.

Робота полягає у тому, щоб вугілля (камяне, буре) огрівати поволі при якнайвищій температурі. При тім твориться менше газу а більше пару (камяного легію), дуже цінного для хімічної промисловости. Газ очевидно спалюється, або вживають його до освітлення.

Огрівання вугля переводиться у сталевих ретортах, числом 288 в згаданий фабриці, які разом дають щодня 500 тон бездимного вугілля (ріди коксу). Реторти, зроблені з окремої сталі, можуть працювати кілька літ, бо не перепалюються. Всі реторти поміщені в коморі, якої стіни огріваються до червоного жару. Зате подумати не дотикає безпосередньо самих реторт. Всі чотири фабрики разом дають щодня 1,600 тон вугілля, ріди 380,000 тон топліва, 55 міль бензину і олії.

МАНІКРИСТКИ В СССР ДЕРЖАВНИМИ УРЯДОВЦЯМИ

Большевики починають на жорстоко крізі наслідувати „гиду буржуазію“ Європи. В останні дні повстав у Советтах під наглядом державної централі перфум Шемшунікова. Вийшла вона зі своїми співробітниками і співробітницями до Парижа, Відня і Лондону, студіювати найновіші косметичні методи. Косметичний інститут фабрикує вже перфуми для пролетарської аристократії, які не мають зовсім пролетарських цін, бо за флакон перфум треба заплатити 35—50 рублів. Уряд заангажував манікристики і фрізієрки, які працюють в інституті на своїх службовочках і дають назву „дербанних косметичок“. Якби Ленін довідався про нові осяги большевицького уряду, перевернувся б з розпуки у своїм мавзолью.

У НАС „ТІШЛ“, А НА ВОЛИНІ „МАЄЖ ШКОЛЬНА“.

В Дубні відбувся річний окремий зїзд „Польської Малеж Шк.“ (П. М. Ш.). Доходило П. М. Ш. в Дубні в 1936 р. дали 15,000 зол., які видано головно на бібліотеки по селах. На черговий рік запроєктували побільшити число бібліотек і почати в Кривуші будувати польської школи коштом 20,000 зол. До уривки у війшли: презес ксьонда пралат Кузьмінський та Ванторова, Стобницький, Урбан і Піляр (члени). На П. М. Ш. збирають на 3-го травня в усіх школах Волині від бідних дітей датки, і то обов'язково.

МІЛІОНОВА СПАДЩИНА.

В тих днях появилася в англійських часописах цікава вістка, що один багатий шотландець лишив спадщину в сумі 1. мільона фунтів штерл., яка вже стоїть у англійських банках 135 літ.

Зложив його якийсь Бетлер, що під прапорами Костюшка бився за незалежність Польщі. По повстанні вернувся Бетлер до Англії став банкіром і доробився величезного майна. Те майно зложив у банках перед смертю і призначив виплатити його своїм наслідникам щойно тоді як Польща стане незалежною.

Тепер відбувся у Варшаві зїзд... 100 претендентів до спадщини. Та і в Англії організуються нащадки Бетлера і домагаються грошей для себе.

ГРИПА СЕРЕД ПСІВ І КОТІВ.

В полудневих і північних провінціях Франції шаліла цього року жамлива грипа. Цікаве, що далася вона в значній не тільки людям, але ще більше звірятам: псам і котам. У псів виступають перші ознаки грипи в постаті нудьги й втрати апетиту. Ветеринари шукали ліків на грипу в звірятах та всілякі інекції показались бездарними. По кількох днях від них пропав запах собаки, гавкоту. Подібно нудують на грипу котів. Зачинається теж від меланхолії і браку апетиту, але назагал проходить вона легше, ніж серед псів. Смертельність котів з причини грипи є менша.

ВИТЕРЕБЛЯЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ КОМУНІСТІВ

МОСКВА. — „За Комуністическое Просвещение“ подає реєстр, скільки то „ворогів народу“, „троцькістів“, „фашистів“ і прочих „контрреволюціонерів“ розкрила і арештувала в останніх місяцях в Україні ГПУ. В числі арештованих знайшлися два ректори університетів, харківського і одеського; годовний цензор України і декілька його співробітників, як Березин, Буслов й інші; три заступники народного комісарія освіти, Диток, Хаїт, Боданський; секретар партійного комітету при комісаріаті освіти України, Цупко; секретарі житомірської, катеринославської, одеської, чернігівської і сталінської округи; декілька завідувачих городськими і районними відділами народного виховання, між ними Новаш в Юзові, Соловій в Харкові, Хилько в Києві, й інші; декілька директорів педагогічних інститутів, між ними житомірського, лубенського й інших. Всіх большевицька преса називає „скритими агентами німецьких фашистів“ і „наслідниками Шумського-Скрипника“.

МАШЕРУЄ НА ВЛАСНІМ ПОХОРОНІ.

МОСКВА. — Московська „Правда“ повідомляє, що в кінах у Ростові заповіли, що будуть висвітлювати похорон недавно померлого в Москві комісара тяжкого промислу, Орджонікідзе. Але тому, що фільмові знімки не настали на час до Ростова, дирекція „Союзкіна“ порадила собі скоро в той спосіб, що почала висвітлювати минулорічні знімки з похорону вбитого Кірова, поминаючи, що це похорон Орджонікідзе. За домовиною Кірова йшли всі большевицькі достойники, а між ними сам Орджонікідзе.

СПЕРЕЧАЮТЬСЯ ЗА УКРАЇНСЬКУ ЗЕМЛЮ.

ЛЬВІВ. — На західно-українських землях ведеться в нинішню пору завзята боротьба українського населення з польською владою за землю. Влада колонізує українські землі своїми людьми, відікаючи українців від купна землі на парцеляції. Поляки мотивують своє посудування тим, що це, мовляв, земля польських поміщиків, а тим самим це польська земля і тому вона має припасти полякам. Українці кажуть, що більшість тих поміщиків, це перевертні з українського роду, або напливовий елемент, який при помочі різних способів вирвав цю землю їм автономам. Але тепер до тої суперечки приступили жиди. Жидівський часопис „Хвіля“ при помочі статистичних даних розкриває, до якої міри це „польська“ земля, що її тепер колонізують поляки і каже, що 68 відсотків власників тих фільварків, що їх тепер колонізують, це жиди. Супроти цього, каже, „Хвіля“, цю землю треба би розділити між жидів.

СМЕРТЬ ПАРАЛЕВИЧЕВОЇ.

ВАРШАВА. — Недавно померла у візниці Паралевичева, жінка судді найвищого суду і сестра міністра Перацького, застріленого українськими революціонерами. Її арештували були за великі шалюїства, які вона поповнювала в ділячці судівництва, а також за натягування людей, обіцяючи їм товсті посади. За кілька тижнів мав відбутися процес, на якому мали вийти ріжні річі, що мали компрометувати багато високих осіб. Та до цього процесу не дійшло — Паралевичева нагло померла у в'язниці... Польський часопис „Польонія“, заставляючи нас над тим випадком поговорити, що Паралевичева, допускаючи корупційних вчинків, попросту далася піврати здеморалізованому і продажному окруженню, що панувало й панує в польських урядових кругах. Цей часопис дослівно пише: „Коли суддя міг бути міністром скарбу, археолюг міністром хліборобства, а полковник надавався до всього, то чим гірший мав бути її чоловік? А який переворот відбувся в моральних поняттях Паралевичевої, коли дивилася на насильство і обманства, на спосіб, в який обходилися зі законом, на виборчі методи? Сказала собі, що так, видно, мусить бути. Пристосувалася до політичного осередовища, в якому опинилася“.

ЗНОВУ — ОУН.

КРАКІВ. — Краківський „Кур'єр“, пишучи про боротьбу українців з польською владою, подає: „По довготривалій слідженню та слідстві поліції в Жуваві приступили до ліквідації другої групи осіб, зв'язаних у протидержавну діяльність членів ОУН. Арештували управителя кооперативи в Жуваві, Кафку і його 18 товаришів. Це вже друга шайка діячів, підозрілих за протидержавну діяльність ОУН. Перша була понад 20 осіб. Близьких подробиць, з огляду на слідство, тепер не можна в'ясувати“.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
"Свобода" виходить 4-раз на тиж. У. Н. Союз: виходить 4-раз на тиж.
Адрес: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩОБ НЕ ПОВТОРИВСЯ 1929 РІК

Ньюйорська біржа стала від кількох днів дуже нервовою, а вслід за тим цінні папери зачали падати вділ. Коли ми про це згадуємо, то в тім розумінні, що ми зацікавлені в причинах цього явища, а не в біржовій грі, спекуляції. А причини, які з цього приводу підносяться, є дуже важні. Бо говориться поважно про те, що ми стоїмо перед повторенням господарського краху з 1929 року, коли то відчувалося назверх великий добробут і коли бушувала небувала в історії біржева спекуляція, як симптоми надходячої катастрофи. Кажуть, що на таке саме заноситься і тепер, бо всі ті звіти про збільшення руху в промислі й торгівлі, як теж і про більші заробітки та велике піднесення вартості цінних паперів на біржі, є хвиливі. Все те може кожної хвили зупинитися, а навіть цілком певно зупинитися, якщо не будуть знайдені засоби на здержання епідемії страйків. А іде тут не так про сидіння страйків, які на овиді, але про ті, на які заноситься, які цілком певно вибухнуть, лараліжуючи відбудову краю.

Хто пильно приглядається теперішнім подіям, той не може відмовити слушності тим побоюванням: Та звалити вину за те все на промисловців чи працевластів, значить вправді бути близьким правди, але самої справи не розв'язати. Знову страйкувати і доводити до хаосу, значить зробити те, що не є інтенцією зорганізованого й свідомого робітництва. Спинювати страйками відбудову краю, значить ставити колоди соціальної програми такого президента держави, який дійсно намагається поліпшити робітничу долю та довести до співпраці й порозуміння між капіталом і працею.

Страйкова проблема не була й не є ніякою американською спеціальністю. З нею мають до діла й уряди інших країв. Навіть деякі з них уже цю проблему до певної міри розв'язали, змушуючи тим чи іншим шляхом як підприємців так і робітників визнати інші способи полагодування спорів. Таке зроблено в диктаторських країнах і в країнах демократичних. Одні способи можуть нам подобатися, а інші можуть бути нам осоружні. Та факт остає фактом, що всюди визнають, що мусять бути обов'язково знайдені такі способи вирівнювання спірних питань між фабрикантами і робітниками, які не спричинювали хаосу в господарстві краю. І добре, що до цього переконання зачинають уже приходити і американські промисловці. Це видно між іншим із заяви такої установи як „Нешенел Ассесбіейшен оф Менюфакчерс“, яка заявляється за те, що треба наложити якусь гальму як на промисловців так і робітників, щоб перші не відбирали праці робітникам, а другі не страйкували після власного уподобання, а щоб президент держави мав право наставити безпартиї комісію, яка перемовить такі справи розглядала й предклала громадянству матеріали про правдивий стан справи.

ТАЄМНИЦІ ЕСПАНСЬКОГО ДВОРУ

В лютому 1934 р. відбувся в Москві зїзд комуністичної партії. На цій зїзді перейшла думка Кірова щодо замирення в партії і в державі. Зїзд ухвалив, що для здійснення цієї політики має перейти в Москву Кіров, як один із секретарів центрального комітету. Саме в той час викрито в Москві групу молодих комуністів і студентів, що обговорювали справу боротьби терором проти Сталіна. До діла ця група не дійшла. Після їх заарештування Г.П.У. подало запит до політ. бюро компартії, що робити з цими юнаками. Під впливом Кірова ухвалено покарати їх зовсім легко. Чутка про таку „зміну курсу“ пішла між людьми, і популярність Кірова ще зросла. В Петербурзі Кірова приймали на фабриках, як триумфатора. В листопаді 1934 року вирішено остаточно, що Кіров переїде в Москву. Ім'я Кірова було на устах усіх, таж що перед ним почав бліднути авторитет Сталіна. Тому, як грим з ясного неба, вразива прихильників замирення звістка про атентат на Кірова 1. грудня, 1934 року. Кірова убив Ніколаєв, що був опозиційно настроєний супроти комуністичної партії. Йому, як щиро комуніст, був протиний советський бюрократизм і культ „вождів“. В його щоденнику, знайденому після замаху, Ніколаєв записував свої думки. Записав також, що треба вбити когось із „узурпаторів“, щоб повернути увагу цілої партії на ненормальні відносини в большевицькій державі. З своїми думками Ніколаєв не кривив, так що його настрої й наміри були добре відомі також і тим, що охороняли Кірова. За цих обставин — пише „Старий большевик“, — є цілком не зрозуміле, як можна було при строгій охороні „вождів“, допустити безпосередній доступ Ніколаєва до Кірова: „Причини, які вели Ніколаєва, були ясні з його заміток. Лишилося в'яснити, чи не сталося особливе недбалство або тих, які мали повинність попереджувати замах. Хто мав інтерес на усуненні Кірова саме перед його переселенням у Москву?

Слідство в справі Ніколаєва показало Сталінові, що поміж комуністами опозиційні настрої не затихають. Джерело опозиції Сталін побачив у „старих большевиках“. Вони, виховані в боротьбі з царською владою, по натурі були і є критично настроєні. А Сталінові, як і Гітлерові чи Муссоліні треба сліпого послуху. Тому по смерті Кірова Сталін звелів зліквідувати товариство бувших політичних засланців, бо з журналу „старих каторжників“ Ніколаєв вичитав про терор, який провадили революціонери проти царської влади. Також закрили товариство старих большевиків та комуністичну академію, бо в цих організаціях теж ширшилась опозиційні думки. Сталін був тим більше переляканий і озлоблений на опозиційних комуністів, що на весні 1935 року викрито змову проти нього серед службовців охорони Кремлю, де живе сам диктатор. Сталін дійшов до переконання, що „більшість старих большевиків настроєна супроти нього вороже. Тому він рішив: „З цим матеріалом, що складається із скептиків (що сумніваються). — Ред.), і критиків, не можна збудувати нічого тривалого“. І диктатор хоче якнайшкороше усунути з посад старих большевиків і утворити нову правлячу верству. Сталін не кидає плану Кірова про замирення з народними масами (для цього зроблено деякі уступки селянам та

інтелігенції), але він непримиримий супроти старих большевиків, що є зайві, непотрібні і шкідливі для його „будівництва“. Для винищення старих большевиків Сталін має багато заціпок. Це є терористичні настрої серед комуністичної молоді, за які він обвинувачує старих комуністів, як „моральних винуватців“.

Свій довгий лист „Старий большевик“ кінчає так:

„Ми всі старі большевики, що маємо в деякій мірі відому передреволюційну мисль, сидимо тепер кожний

у своїй норі і дріжимо. Адже теоретично доказано, що ми в теперішніх відносинах є небажаними елементами. Досить поспоститися на очі комуністичному, прихильному до слідства, і наша доля вирішена. Ніхто вже не буде нас охороняти. Одночасно звичайний советський громадянин дістає всякі полегкості. Це робиться навмисне. Спомин про розрахунок з нами має бути у нього зв'язаний із сьомим про полегкості, подарованим Сталіном“.

Р. Т.

НІМЕЧЧИНА Й АТЛАНТИКА

(Надіслане для „Свободи“ з Парижа).

В міжнародних політичних колах існує переконання, що Німеччина, за ціну підтримки еспанських націоналістів, дістане від уряду /ген. Франка певні концесії в приватних Еспанії колоніях — Мароко, Іфні, Ріо де Оро й Канарських островах. Поширені також чутки, що, подібні концесії здобула вона й від Португалії на Азорських островах і Мадейрі. Німецький уряд ці відомості заперечує, але ж на припустити, що вони мають певну підставу. Було б справді дивним, колиб Берлін відмовився від можливості використання для своїх політико-економічних цілей згаданих зон, що мають для нього дуже важне значення.

Помилково було б думати, що вся увага Німеччини звернена тільки на Схід Європи й в інших сферах впливів вона не зацікавлена. Що це не так, свідчать останні виступи німецького уряду в Лондоні відносно повернення колоній. Коли це мати на увазі, то значення для німецької колоніальної політики Канарських й Азорських островів, Мадейри, Іфні, Ріо де Оро й еспанського Мароко стає дуже великим. Але навіть коли прийняти, що заморські володіння (себто колонії) для Німеччини є другорядною справою й що головні її завдання skupені на європейському сході, то й тоді згадані колоніальні посідання Еспанії й Португалії грають для неї, в часі можливої війни, велику стратегічну роль.

Яке політико-стратегічне значення мало для Німеччини

ни еспанське Мароко при війні з Францією — про це преса писала доволі багато. Тому коротко вкажемо: це далоб Німеччині можливість „сісти“ на комунікаційні шляхи Франції з її колоніями на північному узбережжі Середньоземного моря (Мароко, Аляжир, Туніс) і утруднити, коли не зовсім унеможливити, й як господарське використання цих колоній для потреб війни, так і перетранспортування на фронт мобілізованих мас тубільних вояків французької армії. В якій ситуації опинилася Франція в тому випадку, колиб це сама Еспанія виступила у війні по боці Німеччини, говорити не приходиться! І південне заплія було б під ударом нового фронту, при тому майже зовсім не підготованого до боєвих операцій, бо Франція всі роки не фортифікувала своєї границі з Еспанією, вважаючи, що на цьому відтинку війни не буде.

Але далеко менше інформована наша опінія відносно інших посідань Еспанії й Португалії, що можуть корисно послужити німецькій політиці й стратегії. Над цими питаннями ми й застанемось за чергою.

Приналежні до Еспанії Канарські острови знаходяться на віддалі 300 кілометрів від західного берега Африки. На південь від них, в 700 милях, лежать острови Кап-Верда, віддалені від Африки не більше 300 миль. Якуж вартість вони можуть мати для Німеччини?

Між Канарськими островами й Африкою проходять найважливі світові шляхи морського сполучення, що в'яжуть Європу з західною й південною Африкою. Це, зокрема, дуже важна комунікаційна лінія для Англії, що веде, побіч Азорських, Мадейри й Канарських островів, до Індії... Тепер — коли, в зв'язку з напруженнями англо-італійськими відносинами в Середньоземному морі, Англія хоче гарантувати собі безпечні комунікації навкруги Африки — цей напрямок набуває для неї просто життєвого значення! Можна отже собі легко уявити, в якій тяжкій ситуації знайшлася б англійська політика, коли в руках Німеччини опинилися всі ці згадані острови! Німеччина набула б важні позиції на головних шляхах сполучення Бритійської Імперії й могла б це повністю використати в випадку війни з нею.

Французька преса нервово твердить, що німці вже перетворили Канарські острови в сильну базу для своєї морської й повітряної флотії, побудували там аеропорти, величезні склади палива, вогнепридатні й пристані для підводних човнів. Всю цю працю мав виконати відомий німецький промисловий концерн Сіменса. Можливо, що ці інформації перебільшені. Але при певних обставинах вони можуть станути фактом.

Завдяки своєму клімату, Канарські острови визначаються також чудовими атмосферич-

ними умовами для авіації й тим самим стають зручною базою для повітряного сполучення. А ця їх особливість може бути використана в напрямку стратегічному й економічному. Вже від довшого часу німецький уряд старается поширити свої економічні зв'язки з державами Південної Америки. Цій цілі служить зокрема німецька авіаційна спілка, що, маючи центр у Франкфурті над Меном, забезпечує своїми потужними літаками комунікацію з Бразилією і т. д. Ці літаки за 4 доби покривають простір від Німеччини до Чілі! Канарські острови лежать якраз на середині згаданої лінії, яку самі німці називають „найважливім в політичному й господарському відношенні світовим повітряним шляхом“... Зрозуміло, що в випадку війни, Канарські острови можуть бути використані й в якості першокласної військово-авіаційної бази.

Другі еспанські колонії — Іфні й Ріо де Оро — знаходяться на південно-західному узбережжі Африки й служать доповненням до політико-стратегічної ролі Канарських островів. З цих теренів Німеччина могла б загрожувати французькому Мароко й Сенегалі. Затвердившись в еспанському Мароко на півночі й в Іфні та Ріо де Оро з південного-заходу — німці взяли б французьке Мароко в кліщі...

Не меншою важливістю визначаються й португальські острови — Азорські та Мадейра.

Азорські острови лежать на захід від Португалії, на віддалі 1000 км. від її берега. На південь від них, в 480 миль, знаходиться острів Мадейра. Значення Азорських островів в тому, що вони творять з себе надзвичайно зручну „стацію“ на авіаційних шляхах, що крізь Атлантичний океан в'яжуть Європу з Північною й Південною Америкою. Французька й советська преса знов таки твердить, що німецька адміраліція вже збудувала між Азорськими й Канарськими островами три могутні плаваючі авіаційні стації, які можуть бути використані й для обслуговування операцій німецької повітряної флотії в часі війни та полюблять простір її діяння в Атлантиці.

Кожна мова про Мадейру, то тут розходяться морські шляхи з Європи до Південної Америки й Африки, перехрещуючись зо шляхами, що йдуть з Північної Америки в Середземне море. Вже ця обставина робить Мадейру „незалежним“ пунктом Атлантичного океану... В стратегічному відношенні Азорські острови й Мадейра уявляють з себе природну лінію оборони Гібральтарської протоки, зв'язку Франції з її африканськими колоніями й англійських комунікаційних шляхів в Індії й Австралію, навколо південної частини африканського континенту.

Не треба бути великим стратегом і політиком, щоб зрозуміти, які величезні атути до своїх рук набула б Німеччина, колиб їй вдалося поширити свої впливи на згаданих опорних пунктах Атлантики! Тому, ставлячись з певною критичністю до поголосок, що їх так завзято кожного дня поширяє частина світової преси про німецький імперіалізм (автором цих поголосок переважно буває Москва...) — можна всеж припустити, що в даному випадку вони не позбавлені рації.

Повторюємо — було б дивним, колиб Німеччина не хотіла використати нагоди для скріплення своїх позицій на Атлантиці, — маючи до цього спроможність.

М. Органський.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.

М. О. Лейкін.

ПІД ЕСПАНСЬКИМ НЕБОМ

Гумористична повість.

(25)

— Певно, що треба прийняти його! Лише спустити до полонини стори в вїкнах. — Ці, ці, ну атендон монсіє ле капітен — сказала до французки та стала помагати чоловікові спускати стори.
За кілька хвилин увійшов у кімнату офіцер моринарки. Був ще молодий, чорнявий з коротко стриженим волоссям, лице сміялось з малими еспанськими бакками. Капітан держав у руці моряцький капелюх, вклонився та спитався: — Чи маю честь дивитися на пана і панію Іванів.
— Так, — відповіли обоє рівночасно, а Глафіра мерщій заслонила собі уста хустинкою.
— Хуан Педро Франсіско Себастьян де Мантека — представив офіцер і знову вклонився.
Глафіра Семенівна, не віднімаючи хустини, вказала йому місце та сказала: — Прошу сідати.
Всі троє сіли, а перший обізався капітан: — Мій друг і професор отець Хозе Альварез прислав привіт. Ми були тут обі і він хотів зробити мій рекоменда-

сіон до вашої ексцеленції, та... — Знаю, знаю... Ми дістали записку від падре Хозе та сподівалися вас — перебив йому Іванів.
— Я вчитися в паре Хозе ваша мова, однак не дивися ніколи ваші люди і дуже радий дивитися тепер.
— Нам також приємно зазнати вас з еспанцем, що говорите нашою мовою.
— О, я дуже радий мати практик вашу мову. Я очарований від мадам ексцеленці і ви пан.
Коли Іванів знову почув слово ексцеленці, випростувався на кріслі, добув папіросницю та подав капітанові.
— Може позволите справжню російську папіроску.
— А! добре... Я рад... Не курив і не дивився ніколи російський табакос... Був в Америці, Японії... Був Китай, Англія, а не був у Росії... Хочете еспанський папіроска? Добрий... — говорив, частуючи Іванова папіросками, а потім спитався Глафіри Семенівни: — Мадам ексцеленці дати... пермісіон? — Та за хвилиночку, як загляну у капелюх, пошарився на „дозвіл“.

— Прошу, прошу. Мене чоловік уже здавна призиває до того.
Іванів заарештував, що капітан помітив на дні свого капелюха клаптик паперу з виписаними на ньому словами, якими послуговувався у розмові.
— Як закурив папіроску, спитався: — Ви, ексцеленці, з Петербурго? — Так.
— О, як я бажаю дивитися Петербурго і Москва! — сказав капітан, піднімаючи вгору праву руку. — Петербурго більше гарний від Мадрида? — Маємо велику ріку Неву, а тут цей Манзанарес... — Іванів шукав слова, яким не образив би патріотичних почувань еспанця, та капітан вирітував його з клопоту, махнувши рукою та сказав: — О, Манзанарес! То то... — Ну, щиро сказати, то цей Манзанарес чорта варта! — сказав захоплений Іванів. — Я дивуюся навіть, що про нього згадують у географіях... Воля... — сказав показуючи пальцем на запялці очі — Мадрид це москити.
— І мене також покусали в уста, — жалілася Глафіра Семенівна, відіймаючи хустку від уст.
— А! А! — похитуюв головою капітан. — Треба камфорова олива... — Камфорний олійок? — спитала цікаво Іванова. —

Так, так, правда, що то добрий лік, а нам порадила господиня оклади з оцту. Оцет... Вінегр... Слухайже, Микола, треба зараз післати до аптеки за камфорним олійком.
— Ці, ці... Хай пан капітан... Еквівез до аптеки... пур фармасі: „Камфорний олійок“ по еспанськи, то зараз пішлемо.
Іванів подав капітанові олівець і свій записник, а той написав назву олійку по еспанськи.
На коридорі дзвонили вже на снідання.
— Снідання — відізвалася Глафіра Семенівна. — Пане капітане, ви нашим гостем.
— Десахуно, по вашому — додав Іванів.
— Сі, сі, ексцеленці — усмінувся капітан. — А по вашому: „сніданок“, „обід“. Дякую, бо я бути голодний і радий їсти...
Капітан подав руку Глафірі Семенівній і всі троє пішли до їдальні.
Іванів хотів конче вгостити гостя російською горівкою, та в ресторані не мали. Радили джін, віскі, та він не згодився і сказав дати пляшку найліпшого Хересу.
— Найліпшого, капітане. Поясніть ім це по еспанськи.
Капітан зробив так.
При Хересі гутірка оживилася. Капітан виявив із кишені невеличкий словарець і заглядав у нього від часу до часу. Питався, так як і його вчитель

падре Хозе, чи в Петербурзі ходять по вулицях білі ведмеді, чи козаки їдять лосеві свині, чи в Москві можна ходити в місті без кожуха. Вкінці зацікавився, що Іванови відвідали в Мадриді.
— Ми їздили по місті, були на Прадо, в парку, в двох церквах — відповіла жінка.
У королівський музей? — Не були — відповів Іванів. — Щож там такого надзвичайного? Старі образи та нічого більше.
Капітан дуже здивувався. — Якто? Це перший музей на весь світ! Рубенс, Ван Дайк, Рафаель, Тінторето, Тіціан, Рібера, Веласкес, Пабль Веронезе... — Так? Коли так, то треба туди поїхати.
— Зараз після сніданок треба дивитися.
— Я казала тобі, що тутешні образи славні. У провіднику є кілька сторінок про той музей. Треба поїхати та оглянути, а то всі висміяли би нас.
— Та я і не є проти того, однак я думаю, що капітан завезе нас до якогось веселого прибіжища, де наприклад пишуться еспанськими танками...
— Сі, сі — притакнув капітан. — Танки ввечером, а в день музей. Підемо на ногах, то недалеко.
— Ми переїздили тамтуди, навіть різник намовляв нас, щоб ми пішли.
(Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЗМІНЯЮТЬСЯ ЧАСИ.

Одна велика фірма жіночого одягу в Нью-Йорку подає в своїй оголошенню весняних суконь фотографію дівчини в одному такому модному одязі, якими крамниця торгує, при чому дівчина відфотографована, видимо, на дворі, і відфотографована з папіроскою в устах.

Двадцять літ тому ніяк не могла дівчина не дозволити б нікому знімати світлин зі себе з папіроскою в устах. Побачивши таку фотографію, читачі сказали би, що це певно дівчинка.

Нині побачивши цю фотографію, не один читач каже: „Що за шик!“

ПІДДАЮТЬ ДУМКУ.

У ньюйорських підземних залізничних оголошується один банк, подаючи при тому, що він має свої офіси в одному добре відомому хмародері. Крім слів оголошення має теж рисунок. На ньому змальований цей хмародер.

При чому тут хмародер, коли банк у ньому займає всього лише невеличку частину одного поверху?

На те, щоб людям, що побачать це оголошення, підсунути думку, що цей банк мусить бути такий сильний і певний, як цей хмародер.

ПОЩО ОБРАЗКИ?

Якби цю думку сказати словами, то читачи на неї обурилися би. Як її підсунути образком, словами не кажучи, багато глядачів прийме думку, навіть цього не помітивши.

Американці мають на таке прийняття підсунути думку цікаву фразу. Вони порівнюють людину, що підсуває людям такі думки, з рибкою, що вудить рибу вудкою. Рибка — це ті люди, що приймають думку. Як людина приймає чужу думку без надуми, американці кажуть: ковтувачок, вудку й поплавця.

ЩО КРАЙ, ТО ОБИЧАЙ.

Тесуї Ошіма, головний архимандрит монастиря буддистської секти Джодо, в асисті сотки священників відправив вродисту панакхиду в святині Сайшіндзі за упокой „душ“ 50,000 любимої тих, що заплатили за ці панакхиди.

Між цими любимицями, за котрими правилися ці панакхиди, є: коти, собаки, малпи, крілики, золоті рибки, ба навіть гарно чіркаючі свирски.

Віра в потребу такого починання домашніх любимоїв господарства, поширена в Японії від селян до самого цесаря.

На виразне бажання цесаря Прогіта гріб його улюбленої китки Мейрі прикрашено вінками цвітучих цвітів черешні.

Японці цієї релігійної секти вважають за певну річ, що всі ці любимої мають душу, та що й любимої й людини здається за цю душу помолитися.

І ДИКУНИ ДЕШО ЗНАЮТЬ.

Експедиція вчених Колумбійського університету між ескімосів, що живуть далеко на півночі, розсліджувала спеціальне питання: від чого псується зуби у цих людей?

Розсліди ствердили факт, що ескімоси, котрі мали здорові зуби, їли виключно ескімоську їду. В тих ескімосів, що вже запізналися з їдою білих людей, псувалися зуби. На основі цих фактів, члени експедиції прийшли до переконання, що причиною псування зубів є „цивілізована“ їда.

ДВА ЦУКРИ.

Прийшлося відтак ще знайти відповідь на питання: що саме в їді „цивілізованих“ людей спричиняє псування зубів?

Лікарі кажуть, що рафінований цукор.

Природний цукор, який є наприклад, в овочах, для зубів нешкідливий.

ДІТИ НЕ ЛИНУТЬ ДО НАУКИ.

Звичайно професори й родичі годяться в тому, що діти ніякою наукою не цікавляться.

Тимчасом заряд Колегії Васар у Покіпсі, Нью-Йорк, запевняє, що її студентки гурманою валять на один курс і дуже радо прислухуються всьому, що на ньому говориться.

Цей курс називається: Курс про подружжя. На першій лекції цього курсу говорилося про залицання й вибір чоловіка.

Отже хто тому винуватий, що молодь наукою не цікавиться? Молодь, чи ті, що її чавчють?

ЛЕГКА РІЧ?

Нема сумніву, що знайдуться люди, які скажуть, що курс в таких справах, як залицання й подружжя, це мало важна справа.

Тимчасом у першій частині курсу, в котрій говорилося про залицання й вибір мужа, викладали професор Джо-сеф Фолсон і професор Говард Говсон.

З цього, що аж двом професорам казали обговорювати це питання, видно, що заряд колегії не вважає справи такою дуже простою.

НОВІ ЧАСИ, НОВІ ЗВИЧАЙ.

„Чи ви представляєте собі вповні значіння модерного індивідуалізму?“ — питається своїх учених професор Фолсон.

Що відповіли ми, якби хтось таке спитався нас? Певно наперед ми спиталися би: що це таке індивідуалізм?

Слово походить з латинської мови, в котрій „індивідуум“ означало щось таке, чого не можна поділити без знищення його тотожності, істоти, суті. Таким „індивідуумом“ є одиниця, одна людина, звірина, річ. У дальшій значінню під „індивідуумом“ звичайно розуміємо одну людину, особу.

Під індивідуалізмом розуміємо цілий світогляд, що дивиться на „індивідуум“, на люську особу, як щось важного для життя. Це є новий світогляд, бо давніше люди так на особу не дивилися, вважаючи важнішим збір осіб, як родину, класу, церковну громаду, тощо.

ИНДИВІДУАЛІЗМ І ПІДБІР ЧОЛОВІКА.

Вертаючи до першого питання, повного розуміння модерного індивідуалізму, професор Фолсон говорить:

„Як ваші бабки хотіли мати достаточний вибір чоловіків, то їм вистарчало 5 молодих мужиків, здібних до подружжя, а вам на це треба віддавати п'ять“.

Значить, як ставиться вищу ціну на люську особу, то треба їй особі дати більше число осіб протилежного пола для вибору подружжя.

ХТО ПОДОБАЄТЬСЯ.

Проф. Фолсон порушував питання: які хлопці і дівчата взаємно притягаються?

Першою думкою в тій справі є погляд, що притягаються протилежності. Вульгарним висловом тої думки є балачка, що чорняві люблять білявих, а біляві чорнявих.

Проф. Фолсон каже, що ця думка є частиною американської протинародної віри.

Одначі, каже він, вчені розсліди зовсім певно переконали людей, що ця популярна думка є зовсім невірна. Кілька літ тому, наприклад, серед двічат Колегії Васар роздано квестіонар власне про цю справу. Показалося тоді, що вираз, що не протилежності, але подібні, вдачі, притягаються.

ПЕВНІСТЬ І НАУКА.

Як видно з слів професора Фолсона навіть про таку справу, як підбір подружжя, нема в людей виробленого одного погляду. Скаже хтось, що з тою школою щось зле, коли вони не знають зовсім певно таких річей.

Власне про цю справу певності говорив на недавній річній конференції для вищих шкіл Роберт К. Спір, професор Ньюйорського університету. Він казав, що до повноти виховання треба, щоб школярі запізнавалися з різними спірними питаннями, себто питаннями, про які ріжні люди мають ріжні опінії. Людина, що виходить із школи, не дізнавшись про такі питання, як робітничі спори, комунізм, національні справи, політичні спори не є як слід вихованою людиною.

Виходить, що в світі справи, вже вирішені, себто справи, про які сумніву вже нема, та є справи, що не вирішені, за які люди мають ріжні, протилежні собі погляди. Освічена людина має знати певні відповіді на вирішені питання та знати, що інші питання не вирішені.

„ЗА ДЕРЖАВНІСТЬ“.

(Матеріали до історії військ українського. Збірник 5, стор. 276 з 19 схемами, 22 світлинами і 4 кольоровими ілюстраціями. Видання українського воєнно-історичного т-ва Київ, 1935. Ціна 6,50 зл. за кордоном).

Завдяки невпинній інтенсивній та високо корисній праці Українського воєнно-історичного т-ва, український читач і аматор серйозної історичної лектури знову має для розваги і для корисного ознайомлення з українською історією останньої доби приобщити виданням 5 збірник „За державність“, що є безумовно ще одною поважною цеглинкою в будові історичного підкладу Української Державності.

Багато накладає воєнно-історичне т-во праці, особливо в сучасних тяжких кризових обставинах, на видання так доцільних та необхідних історичних збірників. В майбутньому не один український історіограф висловить щиру подяку, а і сучасне суспільство певно не відмовить вдячності інституції, що добровільно та безкорисно перебрала на себе великий труд і працю, та в широкий і енергійний мірі дасть підтримку цьому видавництву.

По характеру і якості заміщених праць 5-ий збірник мало чим відрізняється від попередніх. Починається він обширною працею А. Пузіцького п. т. „Боротьба за доступ до Києва“, що охоплює період наступу 17 піх. дивізії з Рівного через Коростень до р. Тетерева, в лютому і березні 1919 р.

Наступна стаття О. Переяславського це докінчення фрагменту з циклу давніх історичних подій України, історичного бою 31. липня 1694 р. української кінноти під Лисим, підчас української оруджної визвольної боротьби з часів українсько-польсько-литовської кампанії.

„Від Дністра до лінії перемірю і відворот за р. Збруч“

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 23. березня ц. р. померла в 55-тій році життя МЕЛАНІЯ КРАВЧИШИН, вдова по Миколи Кравчиня. Покійна родилася в селі Святкова Велика, повіт Ясло, Галичина. До У. Н. Союзу вступила дня 27. липня 1909 р. і була діяльною членницею відділу 318. На 14-тій конвенції в Гарисбургу, в році 1917, була вибрана радною У. Н. Союзу. Покійна оставила 4 синів і 6 доньок.

Похорон відбудеться в суботу, 27-го березня, в годині 9-тій рано, з дому жалоби 203 Вест 14 Ст., в українській греко-католицькій церкві в Нортгемптон, Па. В. І. П.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 21. березня ц. р. померла в 64-тій році життя ЄЛИСАВЕТА ГАРЧАРІК, членниці сестричтва Благочиння Пресв. Б., від 125 У. Н. Союзу в Шікаго, Іл.

Покійна родилася в селі Мохначка, повіт Новий Санч. До У. Н. Союзу вступила 1905 р.

Похорон відбудеться 24-го березня з похоронного заведення братів Оленців 2255 В. Шікаго. Еванго, до церкви св. о. Николая при Оклей й Райс вул. В. І. П.

15-ВП—21-ХІ 1920 р. — це чергова стаття О. Удовиченка. — Почавши описом загальної ситуації на польсько-українському фронті, автор у послідовному, живому та яскравому викладі подає розташування української армії та її завдання на початку стратегічного наступу з докладним описом лодій: форсування Дністра біля Гордніці, марш на Чортків, Густин-Скала, Ярмолинці-Дунаїці, бої під Мінковцями та Новою Ушицею. З найбільшою докладністю зупиняється автор на наступі 3 дивізій та рейді Кінної Дивізії з зайняттям Шаргороду.

В статті „Закон про державну Українську Флоту“ С. Шрамченка є короткий але дуже змістовний, обґрунтований на документальних даних, перегляд закону, яким творилась військово-морська українська сила, з наведенням не тільки загального складу кораблів, але з докладним зазначенням типів і їх імен та переліченням всіх військово-морських чинників.

„Гайдамацький Кіш Слобідської України 1917-1918 р. р.“ К. Сморського — це яскравий, популярно виконаний малюнок історії Гайдамацького кошу, який під особистим проводом незабутньої пам'яті С. Б. Петлюри відігравав видатну роль в подіях великого історичного значіння при відступі українських частин від ст. Крути, при штурмі українського арсеналу, пасажирського двірця і взагалі в боротьбі з більшовіками за володіння Київом. Є там теж опис відступу на Житомир і повного повороту вже з німцями до Києва.

„Нарис боротьби війська УНР на Лівобережжі“ В. Савченка охоплює кінець 1918 і початок 1919 р.р. Складений на підставі історичних документів та оповідань наочних свідків, цей нарис являється цінним вкладом до військово-історичної літератури, уявляє собою всебічний обліск політичних і військових обставин, в яких переводилась боротьба українського війська в зазначений період.

В статті „На переломі“ Ю. Науменко малює як переводилась українська 102-го штурмового куруна, що входив до складу 102-го піх. дивізії російського війська.

Крім вищесказаного є ще там такі, теж по змісті дуже цікаві, статті: Ювілейний фрагмент В. Дашковича-Горбачького „Про походження Остапа Дашковича“, відомого старости Черкавського та Канівського; „Виступ вільного козацтва проти москалів на ст. Винниці“, Я. Водяного; „Матеріали до історії 1-го кінного лубенського полку ім. Максима Залізняка“, А. Марушенка-Богданівського; „Спостереження і вражіння військовий лікар з часів великої війни і революції“, д-р М. Галича, та бібліографія до історії українських Січових Стрільців, П. Зленка.

Подаючи вище згадане до відома широкого українського загалу мушу на закінчення з найбільшим натиском зазначити, що видання цього, як теж і попередніх збірників „За Державність“, є заслугою Українського, Воєнно-історичного Товариства. Працюючи з повною відданістю на добро Батьківщини воно не користується ніяких фінансових допомог, опріч періодичних вкладок членів т-ва. Тому воно цілком слушно рахує на заслужену підтримку з боку широкого українського громадянства і то на таку підтримку, аби покрити без усякого зиску кошти видання.

Олекса Галкин, генерал-полковник Ген. Штабу У. А.

„Журнал „За Державність“ можна набувати у о. П. Білоня, 18 Woodland St., Trenton, N. J.)

ДО ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ВИДАВНИЦТВ!

Від січня 1937 року Українське Товариство Бібліофілів спільно з Бібліологічною Комісією Наукового Товариства ім. Шевченка почало видавати місячник „Українська Книга“ присвячений бібліології та бібліофілству.

В тому журналі буде вестися реєстрація всіх українських видань, які появляться на західно-українських землях та серед української еміграції. Просимо всі українські видавництва надсилати на адресу „Української Книги“, Львів, вулиця Косцюшка ч. 5, 1 поверх, по одному примірникові всіх видань з поданням таких даних: Повне ім'я і назвисько автора, ціна, висота накладу, а при книжках, які мають артистичну обгортку також ім'я і назвисько рисівника обгортки.

В інтересі всіх українських видавництв, лежить, щоб та реєстрація була повна, бо тоді „Українська Книга“ стане необхідним підручним інформатором українських книгарів, бібліотекарів і всіх, що цікавляться українським видавничим рухом і тим самим причиняться у великій мірі до поширення українських видань.

Прохаємо також стати передплатником „Української Книги“. Річна передплата коштує 10 злотих, піврічна 5 злотих. „Українська Книга“, Львів, вул. Косцюшка 5, І. п.

ЮВІЛЕЙ ФРАКА.

Цього року скінчилося 150 літ від часу, як фрак наядгнув уперше паризьких громадян Фрак у 1787 році. Переказ каже, що Фрак зібрався на бал і в останній хвилині за примитив, що перед його жовтого кафтану був заплавлений чорним.

Фрак вирізав заплавлений частини тай так вибрався на бал. Ця новина мала великий успіх і фрак скоро ввійшов у моду. Довгий час фраки шили з колірової матерії і шийної англії при кінці 19 століття вчинили чорного все ручу.

І ДІТЕ
до
СТАРОГО КРАЮ
скоро й вигідно
через Париж або Лондон
підчас весняної прогулянки Лінії Кюнард Гвайт Стар на швидких поштових пароплавів

BERENGARIA
15 КВІТНЯ ВПОЛУДНЕ

Прогуляк ведє особисто п. КАРОЛЬ ФРУТОН, завіда-
тель українського відділу
Лінії Кюнард Гвайт Стар.

Корабельні тікети можна дістати
відповідно до плану Кюнард
Гвайт Стар на відложення
належності.

По інформації вдається до свого
місцевого агента... Ніхто вас
краще не обслужить.

CUNARD WHITE STAR
25 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

ний колір обов'язковим. Одинокий вишук — обшари-
вані зеленими гальонами
та золотом фраки членів
французької академії та
похожі на фраки одно-
строї моряків.

Німці кажуть, що фрак
прусський винахід. Кажуть,
що фрак повстав за володіння пруського
короля Фридриха Вільгельма І.
Прусські офіцери просили короля,
щоб їм дозволив замість до-
теперішніх червоних блюз
носити чорні сукняні
близни здолу викроєні на-
че ластівчачі крила.

Король згодився і так фрак
з першу був старшин-
ським одностроєм, який
пізніше прийняли й інші
європейські війська. Сво-
ю теперішню форму, як
цивільний одяг, здобув
фрак підчас французької
революції, коли ношення
фрака було обов'язкове
для володіючого стану
підчас усяких торжеств.

— Чи ваш приятель за-
ручив би за вас, колиб я
дав вам позичку, якої хо-
чете від мене?
— Певно. Таж і я за
нього все ручу.

УВАГА! НЬО ЙОРК, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЗАХОДАМО УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ШКОЛИ
при українській православної парохії в Нью-Йорку відбудеться

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

в честь ТАРАСА ШЕВЧЕНКА з нагоди 76-ї річниці його смерті,
як також представлення в 3-ох діях під назвою
„МАЛИЙ ТАРАС“
(під управою учителя гр. Михайла Мостенського)

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1937 РОКУ
В СІЛІ УКР. ПРАВ ГРОМАДИ, 334 E. 14th ST., NEW YORK, N. Y.

Початок в годині 6-тій ввечір. — Вступ 35 центів.
Просимо всіх громадян до ласкавої участі. — Шкільний Комітет.

УВАГА! НЬО ЙОРК, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЗАХОДАМО УКРАЇНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО
КЛЮБУ

ВІДБУДЕТЬСЯ

ИНТЕРЕСНИЙ ВІДЧИТ

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 25-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1937 Р.
В ЛЬОКАЛІ УКР. ДЕМ. КЛЮБУ,
59 ST. MARK'S PLACE, NEW YORK CITY

Початок в годині 8-мій ввечір. — Вступ вільний.
Тема: Познайомлення освіти й українська мова.
Лектор: Нестор Нововіський.

Всі зацікавлені в цій справі, як і в інших, які будуть
цей відчит. — Вийдіть з Дем. Клубу.

УВАГА! СОНОЕС N. Y. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЗАХОДАМО УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКОВНОЇ ГРОМАДИ
СВ. ПЕТРА І ПАВЛА В ЗЛУЩІ ВСІХ ТОВАРИСТВ
СЕСТРИЦТВ І МІСЦЕВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
— відбувається —

Величавий Концерт
в честь нашого найбільшого поета
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1937 Р.
В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ В ПАРКУ.

В програму святочного вечора входять хоріві продукції
місцевого хору, соля, дуети, деклямації, вступне
слово і реферат про значіння і заслуги національного пророка.

Запрошується всіх ширших українців з Cohoes, N. Y., Water-
vliet, Troy, Albany, Watertown, Castleton, Amsterdam і Pittsfield
до численної участі. 69 Комітет.

ВСТУП ВІЛЬНИЙ ДЛЯ ВСІХ.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЗАХОДАМО УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ БАНДИ
при Парохії, будуть висвітлені на екрані

„СВІТЛЯНІ ОБРАЗКИ“
(MOVING PICTURES)
В СУБОТУ, ДНЯ 27-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1937 Р.
В ГАЛІ ЦЕРКОВНІЙ
303 HUDSON AVENUE, ROCHESTER, N. Y.

Початок в годині 7-мій ввечір. — Вступ 25 центів.
Просимо українських громадян і громадян численної при-
ти й побачити українську діяльність цілого західного ньюйор-
ського штату. Матимемо нагоду бачити громаду Бофало, Роче-
стер, Обори, Сиракузи, Елмхейра, Ютика. Всі хори. Ломи і всі
їх імпреси. По висвітленню тих громад буде ВЕСЕЛИЙ ВЕЧЕРОК.
69 Комітет.

Позбувшись ось так дівчини, малпа схопила Олд Таймера впояс і подалася з ним у ліс. Пішла мусла бути шаленою, бо вона неслася Олд Таймером без ніякої напруги, немов якусь ляльку, випхану пір'ям. Коли Калі-Бвана прочулася і стала на ноги, вона побачила, що вона сама. Коли ж неї не було ні малпи ні Олд Таймера. Вона почала голосно кликати, але ніхто не відзи-